

Předmluva k 2. vydání	5
I. LOGOPEDIE, POJEM A PŘEDMĚT OBORU (M. Sovák)	7
A. Základní pojmy	7
1. Řeč — schopnost vzájemného sdělování a dorozumí- vání	7
2. Výchova řeči — rozvíjení všech individuálních a spo- lečenských složek sdělovacího styku	8
3. Vztah logopedie k jiným vědám	9
B. Význam logopedie	10
1. Společenský	10
2. Kulturní	10
3. Pedagogický	11
4. Zdravotnický	11
C. Úkoly logopedie	12
D. Prostředky logopedie	12
E. Nástin historického vývoje péče a oboru	14
F. Organizování logopedické péče	15
1. Soustava výchovy a vzdělávání dětí s vadami řeči a sluchu v ČSSR	16
2. Klasifikace dětí s poruchami sluchu a řeči	18
3. Logopedická péče v soustavě školské v ČSSR	19
G. Statistické přehledy	19
II. REFLEXNÍ ZÁKLAD SDĚLOVÁNÍ (M. Sovák)	20
A. Základní pojmy	20
B. Od reflexního oblouku k reflexnímu okruhu	22
1. Doplnění klasické reflexní teorie	22
2. Etapy reflexního okruhu	23
3. Kontrola výkonu	26
4. Poruchy v reflexním okruhu	28
C. Význam nervové činnosti pro řeč	28
1. Podíl nižší nervové činnosti na výstavbě řeči	28
2. Podíl přechodných forem nervové činnosti na vý- stavbě řeči	29
3. Podíl vyšší nervové činnosti na výstavbě řeči	30

4. Poměr signálních soustav	31
D. Reflexologické zákonitosti ve sdělovacím procesu	33
1. Vzájemné vztahy sdělovacího procesu	34
2. Některé zákonitosti nervové činnosti	35
E. Typy vyšší nervové činnosti a řeč	36
F. Strukturální základ sdělovacího procesu	39
1. Nástin vývoje učení o tzv. centrech řeči	39
2. Nové pojetí centrálních řečových (fatických) funkcí	40
G. Vývoj řeči	42
1. Vývoj řeči v řadě tvorstva	42
2. Ontogeneze řeči	43
H. Řeč a myšlení	49
I. Nástin fyziologie mluvního a sluchového analyzátoru	51
1. Mluvní analyzátor	51
2. Sluchový analyzátor	55

III. STRUČNÝ PŘEHLED FONETIKY (K. Ohnesorg) 56

A. Základní pojmy z fonetiky	56
1. Definice fonetiky a její dělení	56
2. Přehled vývoje fonetických pozorování a výzkumů	57
3. Fonetika a fonologie	57
4. Tvoření zvuků lidské řeči	58
5. Dělení hlásek	59
6. Artikulace samohlásek	60
7. Akustika samohlásek	60
8. Artikulace souhlásek	61
9. Akustika souhlásek	62
10. Fonické řady	62
11. Členění fonických řad	62
12. Modulace fonických řad	63
13. Přízvuk	63
14. Melodie řeči	64
15. Tempo řeči	64
16. Barva hlasu	64
17. Mluvní a fonické styly	65
B. Fonetické metody	65
1. Registrace subjektivní	65
2. Registrace objektivní	66
3. Výzkum artikulace	67
C. Základy fonetiky češtiny a slovenštiny	67
1. Samohlásky	67
2. Souhlásky	68
3. Spojování hlásek	69
4. Modulační faktory souvislé řeči	70
5. Zásady výslovnostní normy	72

IV. PORUCHY JEDNOTLIVÝCH SLOŽEK SDĚLOVAČÍHO PROCESU A METODIKA SPECIÁLNÍ VÝCHOVY (M. Sovák)	73
A. Zásady logopedického vyšetřování a ošetřování	73
1. Diagnostika	73
2. Ošetřování poruch komunikačního procesu	76
B. Poruchy vývoje řeči (alálie)	76
1. Příznaky dětské nemluvnosti	77
2. Příčiny vývojových poruch řeči	77
3. Psychologickopedagogické důsledky poruch vývoje řeči	80
4. Zásady ošetření vývojových poruch řeči	84
5. Metodika speciální výchovy nemluvicích dětí	85
C. Poruchy výslovnosti (dyslálie)	86
1. Příznaky patlavosti	87
2. Příčiny patlavosti	89
3. Agramatismus	91
4. Psychologickopedagogické důsledky poruch výslovnosti	92
5. Zásady ošetření	94
6. Metodika speciální výchovy dětí patlavých (St. Svačina)	95
D. Poruchy sluchu (M. Sovák)	122
1. Poruchy sluchu a vnímání řeči	123
2. Příznaky a příčiny	124
3. Stupeň sluchové poruchy	127
4. Vyšetřování sluchu	129
5. Srovnání vývoje dítěte slyšícího a neslyšícího, případně těžce nedoslýchavého (podle Ewinga)	137
6. Psychologickopedagogické důsledky sluchových vad	138
E. Centrální poruchy řeči	140
1. Řeč slabomyslných dětí	140
2. Poruchy řeči při některých duševních chorobách	144
3. Poruchy řeči jako příznak ložiskových poruch centrálního nervstva	146
F. Neurózy řeči	155
1. Mutismus čili oněmění	155
2. Surdomutismus	156
3. Mluvní negativismus	156
4. Brebtavost (tumultus sermonis, paraphrasia praeceps)	157
5. Kóktavost (balbuties, dysfemie)	160
Prázdňinové kursy pro kóktavé (A. Zahalková-Pavlová)	177
G. Poruchy čtení a psaní (dyslexie a dysgrafie) (E. Veselý)	178
1. Dyslexie	179
2. Dysgrafie	183

H. Poruchy zvuku řeči (M. Sovák)	185
1. Zavřená huhňavost (rinolalia clausa čili hyporinolálie)	186
2. Huhňavost otevřená (rinolalia aperta, hyperrinolálie)	188
3. Palatolálie	191
I. Poruchy hlasu	201
1. Dětská chraptivost	201
2. Hlasové poruchy mutační	202
3. Neurotické poruchy hlasu	204
K. Vady kombinované	205
1. Kombinace vad sluchu, řeči, popřípadě hlasu	205
2. Kombinace poruch sluchu a řeči s vadami duševními, smyslovými a tělesnými	206
 V. HYGIENA HLASU, ŘEČI A SLUCHU	207
A. Hygiena hlasu	207
B. Hygiena řeči	208
C. Hygiena sluchu	210
 VI. TEORIE VÝCHOVY DĚTÍ S VADAMI SLUCHU	
A ŘEČI (F. Šrom)	212
A. Zvláštnosti výchovy	213
B. Osobnost učitele a vychovatele	214
C. Úkoly složek výchovy	215
1. Úkoly rozumové a mravní výchovy	215
2. Úkoly citové výchovy	215
3. Úkoly estetické výchovy	217
4. Úkoly polytechnické výchovy	217
5. Úkoly tělesné výchovy	218
6. Úkoly výchovy komunistické mravnosti	218
D. Výchova v internátě	219
E. Příprava na povolání	222
F. Možnost vyššího vzdělání	223
G. Integrace osob s vadami sluchu	223
 VII. TEORIE VYUČOVÁNÍ VE ŠKOLÁCH PRO DĚTI S VADAMI SLUCHU A ŘEČI (M. Sovák)	226
A. Vyučování ve školách pro děti s vadami sluchu	226
1. Typy škol pro sluchově vadné (charakteristika, úkol, cíl)	226
2. Třídění a zařazování dětí do jednotlivých typů škol	228
3. Vývoj vyučovacích metod (St. Svačina)	228
4. Řeč mimicko-posunková a prstní abeceda	240
5. Didaktika a metodika vytváření řeči u neslyšících	243
6. Odezírání	251

7. Rozvíjení řeči po stránce obsahové, gramatické a lexikální (F. Šrom)	260
8. Výchova smyslová a pohybová	261
9. Technické pomůcky — sluchadla	263
10. Učební plány a osnovy	265
11. Metody a formy práce v mateřské škole pro děti s vadami sluchu	266
12. Stavba a zvláštnosti vyučovací hodiny ve škole pro neslyšící	268
13. Předmětové metodiky	270
14. Individuální logopedická péče na školách pro děti s vadami sluchu	274
15. Rozvíjení sluchových zbytků (reedukace sluchu)	276
B. Vyučování ve školách pro děti s vadami řeči (M. Sovák)	278
1. Typy škol pro děti s vadami řeči	278
2. Pojem alálie	278
3. Pojem afázie	280
4. Rozlišení nemluvnosti vývojové a nemluvností získané	280
5. Rozlišení nemluvnosti a poruch sluchových, popřípadě rozumových	281
6. Rozvíjení obsahové a formální stránky řeči (L. Neveklovský)	282
7. Stimulace řeči	283
8. Smyslová, pohybová, pracovní, estetická a mravní výchova	283
9. Pomůcky	284
10. Vybavení školy a internátu	285
11. Učební plán, osnovy, učebnice	285
12. Metody a formy práce v mateřské škole	286
13. Předmětové metodiky (zvláště metodika jazyka mateřského)	286
14. Individuální logopedická péče	288
15. Spolupráce školy a internátu	289
16. Přerazování do jiných typů škol	289
C. Škola pro vadně mluvící (charakteristika, úkol, cíl) (A. Zahalková-Pavlová)	289
1. Vyšetřování a zařazování dětí	290
2. Spolupráce s lékaři	290
3. Spánková léčba	291
4. Učební osnovy, učební plán, učebnice	292
5. Pomůcky	293
6. Metody a formy práce v mateřské škole	294
7. Stavba vyučovací hodiny	295
8. Předmětové metodiky	296
9. Individuální logopedická péče	299
10. Spolupráce školy s internátem	299

11. Přerazování žáků do jiných škol	300
D. Logopedická péče v ostatních speciálních školách a ve školách všeobecně vzdělávacích	301
1. Vyhledávání, vyšetřování a třídění dětí s poruchami sluchu a řeči	301
2. Ošetření	302
3. Spolupráce se školní zdravotní službou, se školami a s rodiči	303
VIII. LITERATURA DOPORUČENÁ K PROHLoubENÍ STUDIA M. Sovák	
A. V jazyce českém a slovenském	305
1. Z logopedie a hraničních společenských vědních oborů	305
2. Literatura z oborů lékařských	306
B. Literatura cizojazyčná	307
Rejstřík	309